

Historielagsnytt

Skogerbukka som kledde opp Norge - Se side 4-5
Sjarmøretappen på Skjeldrumåga - Se side 16-17

Skoger og Konnerud
Historielag

Hei

«Uten frivillige ville Norge stanse opp,» sa dronning Sonja under overrekkelsen av Frivillighetsprisen for noen år tilbake.

Jeg er fylt av takknemlighet rettet mot våre frivillige, det vil si medlemmene, og all den positivitet dere viser og innsatsen dere legger for dagen! Ikke ett prosjekt eller arrangement hadde latt seg gjennomføre uten dere! Og resultatet av dette har nok en gang vist seg denne høsten hvor restaureringen av Skjeldrumsaga er fullført, og dagen med åpningen av «Det lille Skogbruksmuseet» er vel i havn. Og det er ikke bare vi som var på åpningsdagen, som har latt oss imponere. Buskerud Fortidsminneforening har tildelt historielaget årets bevaringspris for arbeidet som er gjort med saga. Dette er en honnør til hver og en av dere som har bidratt på forskjellig vis til resultatet som står der i dag.

Vi har tradisjonen tro gjennomført en godt besøkt og vellykket Vestskogdag, ikke minst takket være Rønnehue- og arrangementskomiteen. Dere jobber i det stille og gjør at ALT går på skinner. I vår var vi også på busstur til «Prøysenland», en tur med sang, quiz, nydelig mat og ikke minst en uforglemmelig omvisning på museet og i barndomshjemmet til Alf Prøysen. Takk til Jan Ekeberg som alltid er en entusiastisk planlegger og reiseleder! Neste år er han i gang igjen, og da går turen til Borrehaugene med mer. Se omtale og informasjon i bladet. Jeg gleder meg allerede og håper å se mange av dere!

Vårt nyeste tilskudd på aktivitetsfronten var i år kulturdagen på Røysjø i september. Initiativet og invitasjonen kom fra Nesbygda Historielag til «nabolagene» for å gjennomføre felles arrangement. Det ble en strålende dag på alle måter takket være en dyktig komité. TUSEN TAKK!

I tillegg har en god gjeng fra «Det dramatiske selskap» vært i sving og som alltid med suksess. De deltok i forbindelse med åpningen av den siste delen av kulturstien på Konnerud. Her fortjener Konnerud Rotary stor takk for jobben de har gjort i vårt nærområde.

Til slutt vil jeg offisielt få ønske vår nye redaktør, Bjarne Dramdal Erichsen, velkommen på laget. Jeg gleder meg til å samarbeide med deg og ser som alltid frem til å lese nok en utgave av vårt «flaggskip»!

Skoger og Konneruds førtiende år som lag går nå mot slutten, og aktiviteten har vært stor og gledesstundene mange. Det er lov å «hvile litt på laurbærene,» og så gleder jeg meg allerede til neste år!

God jul og fredfylt godt nytt år til hver enkelt av dere!

Hilsen Hanne

Hanne Skjeldrum Fretheim takket Linda Skjeldrum for samarbeidet om restaureringen av Skjeldrumsaga på åpningsdagen 6. september. Foto: Reidar Halden.

Innhold

Styreleders spalte	s. 2
Innholdsfortegnelse	s. 3
Buksa fra Skoger som kledde opp Norge	s. 4-5
Dannet aksjeselskap for å bli kvitt støv	s. 6-7
«Ærru innfløtter du a?	s. 8-9
Mitt barndomshjem Rønnehue	s. 10-11
Mine første år på Skoger skole	s. 12-13
«Adelige» portstolper?	s. 14
Har du betalt mobilregningen?	s. 15
Strålende avslutningsetappe	s. 16-17
Den flerkulturelle brobyggeren	s. 18
Øvre Hogstet eller «Hogstevollen»	s. 21
Prestefrue mot menighetsrådets vilje	s. 22
Stabburet	s. 23
Annevannshøgda - Drammens høyeste punkt	s. 24
Historisk vandring langs elva	s. 26
Spennende kulturdag på Røysjø	s. 27
Åse (90) hedret for krigsinnsatsen	s. 28
Hedret Vestskogjeerne	s. 29
Har funnet ukjent hulvei fra Konnerud	s. 30
Fin vartur til Prøysenmuseet	s. 31
Julebutikk på Skalsstad	s. 31
Bli med Historielaget på tur til Borrehaugene	s. 32

Mitt barndomshjem Rønnehue
s. 10-11

Strålende avslutningsetappe
s. 16-17

En stor utfordring

Å ta over som redaktør i Historielagsnytt er en stor og spennende utfordring. Det skal litt til å leve opp til jobben som er gjort av flere sterke forgjengere.

Men, med den rutinerte og dyktige redaksjonskomiteen på plass i en ny periode, er det godt håp om å få ut lesverdige utgaver av bladet i årene som kommer også. Forhenværende redaktør Per Runar Thoresen har også sagt seg villig til å hjelpe til, så da er vi godt rustet.

For å få til det, er vi uansett avhengige av innspill, innsendt stoff og respons fra alle dere som leser bladet. Så utfordringen går til alle lesere: Hjelp oss med å gjøre Historielagsnytt enda bedre!

Hvis du har lyst til å levere innhold til bladet, eller hvis du har saker du mener vi bør skrive om, ta kontakt via mail til redaksjon@skhist.no eller på telefon 93256232.

Vennlig hilsen
Bjarne Dramdal Erichsen

Historielagsnytt

Ansvarlig utgiver:

Styret i Skoger og Konnerud Historielag.
Nr. 1 mai 2015 34. årgang.
Bladet kommer ut to ganger årlig- vår og høst
-og sendes alle medlemmene i Historielaget.
Opplag: 750 eksemplarer

Styret

Leder: Hanne Elisabeth Skjeldrum
Fretheim, leder@skhist.no
Nestleder: Jan Sundby Ekeberg
Kasserer: Randi Raaen
Sekretær: Anne Lise Bjørge Erichsen
Styremedl: Linda Skjeldrum
Styremedl: Tore Skjeldrum
Varamedl: Elisabeth Ruud
Varamedl: Steinar Knutsen

Redaksjonskomité:

Redaksjonen tar imot stoff og bilder fra Skoger og Konnerud.

Redaktør: Bjarne Dramdal Erichsen
redaksjon@skhist.no
Medlem: Tone Sverreson Ørmen
Medlem: Ingvild Anita Velde
Medlem: Inger Johnsrud
Medlem: Reidar Hyldetoft

Fotokomité

Tar imot bilder fra gammel og nyere tid.
Leder: Ingar Steen
foto@skhist.no

Teatergruppa - Det Dramatiske Selskap

President Arild Sønstrød

Bygdesamlingen på Borge

E-post: post@skhist.no

Postadresse

Skoger og Konnerud Historielag
Postboks 9112, 3006 Drammen

Hjemmeside og e-post

E-post: post@skhist.no
Web: www.skhist.no

Lay out: Print Konsult, Andebu
Trykk: Trykk Service AS, Drammen

Forsidebilde

Produksjon av Skogerbuxa i de gamle lokalene til Skoger Konfeksjon.
Foto: Reidar Halden

Buksa fra Skoger som kledde opp Norge

Fra disse fabrikklokalene ved Flåtaelva ble det på det meste laget 1000 bukser i uka, og 30 ansatte sto på for å dekke etterspørselen. Skogerbuksa var en ettertraktet vare både lokalt og nasjonalt.

Av Tone Sverreson Ørmen

Før Drammens Uldvarefabrikk ble anlagt på begynnelsen av 1900-tallet var fossekraften i elva utnyttet til både teglverk, mølle og annet virksomhet på grensa til Nordre Sande men postadresse Skoger. Det hadde vært et fargeri nede i elva som Martin Nygård drev. Han farget alle slags garn og tøy og hadde en overskjæringsmaskin for vadmél. Lenger ned i vassdraget ble det drevet en vadmélstamp med vannkraft ved Bølumdammen.

Stibolt kjøpte i 1896 skog og møllebruk av Martin Tandbergs enke på eiendommen Nordre Flåten og etablerte Drammen Uldvarefabrik, som han i 1910 overdro til A/S Drammen Plysch og Uldvarefabrik.

Konkurser og eierskifter gjør eierforhold uoversiktlig i noen år frem til 1917, da ble det tinglyst overdragelse til Drammen Tekstilfabrikk, som også kjøpte oppdemningen og grunnrettigheter fra fabrikk og oppover i elva til den såkalte «Øvre Dammen».

Det var travelt ved sybordene når det skulle produseres 1000 bukser i uka.

Full konsentrasjon måtte til for at detaljene skulle bli riktige.

Dammen fikk også navnet Mølsteddammen etter fabrikkens bestyrer Mølsted. I 1924 kjøpte Emanuel Tobias Hoven fabrikk og et dansk aksjeselskap og endret navnet til Drammen Uldvarefabrik. Den nye eieren kom fra Mandal og hadde tekstilutdannelse. Salgsvirksomheten den første tiden foregikk hos kommisjonærer spredt over store deler av Østlandet. Kjøpmenn som formidlet salg av garn til kunder og andre. Stoffer ble også levert til Oslo, hvor syersker sydde benklær og prisen var da 15 øre pr. bukse. Det ble også etter hvert levert stoffer til systuer i Drammen.

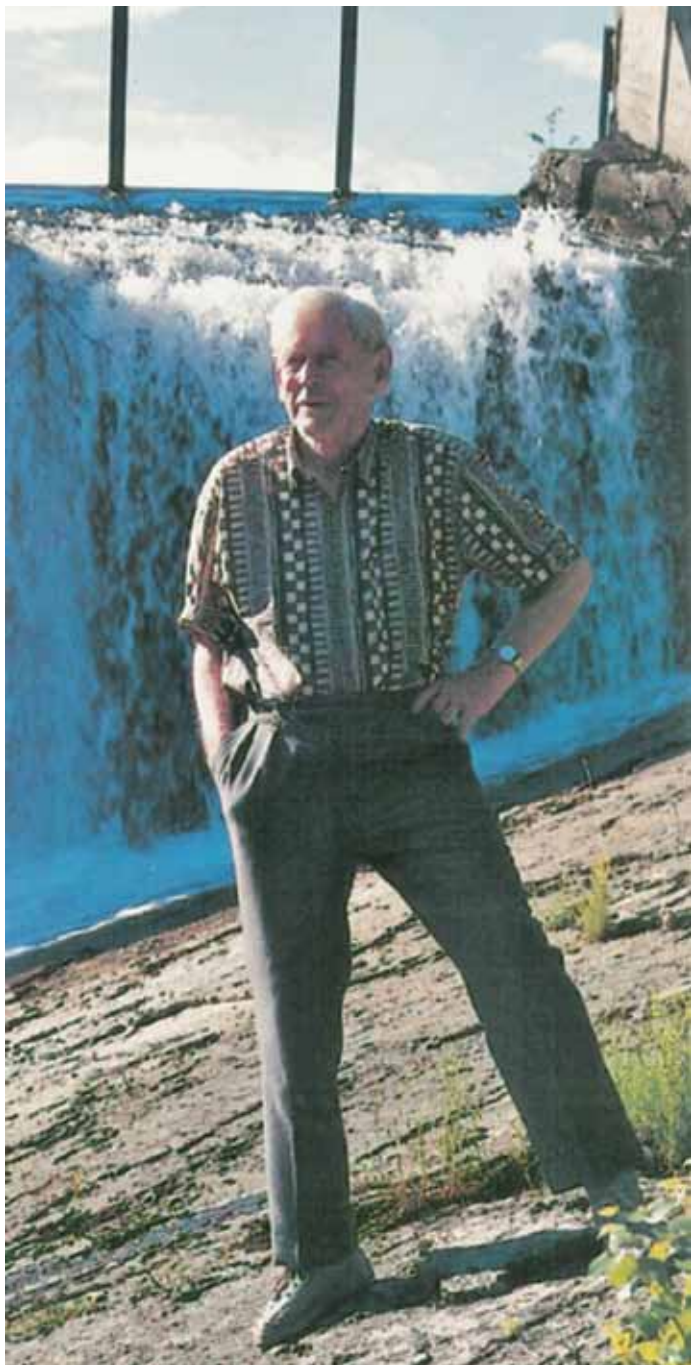
Det var tre-skift på fabrikk

Noen få år etter at Hoven overtok, kom neste generasjon Hoven inn i familiebedriften. De fire sønnene Olav, Harald, Leiv og Reidar. De tok alle tekstil-utdanningen som sin far. Fabrikk gikk bra og på slutten av 30-årene jobbet det 90 personer på fabrikk fordelt på tre skift i døgnet.

Fabrikk leverte over hele landet, og de hadde store kunder som Den Norske Marine i Horten. Ombygninger og utvidelser av fabrikkbygninger ble foretatt og eget hybelhus ble bygget for de

Her klippes en ny bukse til.

Harald Hoven med Skogerbuxa på ved demningen på Nedre Dammen, som var eid av Drammens Uldvarefabrik. Harald Hoven var da 87 år gammel. Han døde i 2011 – 98 år gammel. Foto: Reidar Halden.

ansatte. En egen avdeling ble utskilt som firmaet Skoger Konfeksjon og de drev en betydelig produksjon av bukser av egne stoffer. Det var 30 ansatte som produserte bukser, ca. 1000 bukser i uken og Skogerbuxen ble et kjent begrep i distriktet.

Eget kraftverk

Uldvarefabrikken hadde eget kraftverk som forsynte hele fabrikkens med strøm. Det ene kraftverket ble bygget i 1902 og var i kjelleren på fabrikkens. Det andre kraftverket ble bygget i 1918 og var litt lenger oppe i elven. Det tredje kraftverket ble bygget litt senere og var ved Mølsteddammen eller Hanevaldsdammen. Strømproduksjonen fra kraftstasjonene var mellom 50 og 80 ki-

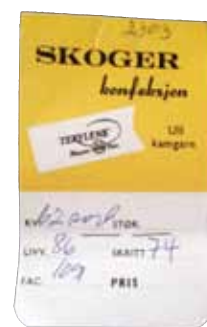
Fabrikklokalene leies nå ut til diverse småbedrifter. Foto: Tone Sverreson Ørmen.

Kraftverkene forsynte bedriften med strøm. Her er fossen ved fabrikkens. Foto: Tone Sverreson Ørmen.

lowatt, avhengig av vannføringen, som ble redusert etter at Konnerud begynte å ta drikkevann fra Bremsa. Kraftverket var tilkoblet samkjøringsnettet og Sande Elverk var kjøpere av overskuddskraften. Harald Hoven var fortsatt kraftverksjef.

Tekstilvirksomheten ved fabrikkens ble avviklet midt i 1970 årene. Da ble eiendommene overtatt av Olav Hovens barn og fabrikklokalene ble bortleid til diverse småbedrifter og næringsvirksomheter.

Merkelappen som satt på buksene.

Kun navnet Drammens Uldvarefabrik som fortsatt opprettholdes minner oss om den gangen en stor tekstilvirksomhet fant sted ved «Flåtaelva».

Kilder: Odd Steen, Sandeboka og Hoven familien fra 1996.

Dannet aksjeselskap for å bli kvitt støv

At noen kvinner er i stand til å gå nokså langt for å slippe et støvete hjem, er velkjent. I dag er det å skaffe seg en god støvsuger noe de aller fleste kan ta seg råd til. I 1913 var det ikke slik. Da valgte elleve velhavende fruer å slå sine pjalter sammen og kjøpe en støvsuger. Slik ble A/S Strømsgodset Støvsugerkompani til.

Av Ingvild-Anita Velde Kösling

Historien om det spesielle aksjeselskapet ligger gjemt i det gamle Skogerarkivet som Drammen kommune har tatt vare på.

Det var Elise Fuglesang som tok initiativ til dannelsen av selskapet og innkjøp av støvsugeren. Hun fikk med seg ti andre husmødre fra Strømsgodset og Drammen, som kjøpte aksjer til 25 kroner stykket. Aksjekapitalen var på 500 kroner, og støvsugeren, en «Monarch for 130 volt 3 phased vekselsstrøm» kostet 400 kroner. Den ble levert av Teknisk Compagni i det som den gang het Christiania.

Ryddig dame

Det gamle arkivet etter støvsugerkompaniet etterlater ingen tvil om at Elise Fuglesang var en ryddig dame, og det er en fryd å bla i de gamle papirene. Der finner vi blant annet en kvittering fra Edv. Strøms Bogtrykkeri og Papirhandel i Drammen. Den viser at de 25 aksjebrevene, som ble trykt i farger, kostet ni kroner. Hun kjøpte også en dokumentmappe for åtte kroner, og betalte 40 øre for å få trykt navn på denne. Det ble også anskaffet fem utleiebøker med 100 ark i hver, «m/blyantstrop». De kostet seks kroner og femti øre.

Elise Fuglesang var formann og regnskapsfører i aksjeselskapet. Med seg i styret hadde hun Jørand Strand og Elise Poppe.

Den 14. mai 1913 var damene samlet hjemme hos fru Fuglesang på Nordli. Da var maskinen, som ble bestilt i februar, endelig kommet til Drammen. Den var besiktiget av en ingeniør ved Drammens Elektricitetsværk, og dessuten godkjent av Strømsgodsets elektriske montør.

Averterte ikke i «Fremtiden»

Aksjonærene leide maskinen for en mindre sum, en og en halv krone per gang, mens de øvrige av elektrisitetsverkets abonnenter i Strømsgodset kunne få leie den for to og en halv krone. Det ble trykt opp regler for bruk av støvsugeren, og plakater med reklame. Det ble også satt inn annonser i Drammens Tidende og Drammens Blad, men ikke i Fremtiden. Støvsugeren var åpenbart ikke noe man ville tilby arbeiderklassens kvinner.

Det ble raskt problemer med nyanskaffelsen. Armaturfabrikken lånte den i november samme år, men brukte den på 220 volt i stedet for 200, som de hadde fått beskjed om. Det førte til at maskinen måtte repareres, og den var ikke i bruk igjen før året etter. Det gikk greit noen år, til elektrikeren i april 1918 anbefalte å

skaffe en ny vifte. Det ble ikke gjort med en gang, fordi viften var vanskelig å skaffe. Den måtte bestilles fra Amerika. Noen måneder senere måtte fruene i Strømsgodset konstatere at støvsugeren også hadde begynt å trekke dårlig.

Kjøpte vifte på amerikatur

Fru Fuglesang var imidlertid ikke rådløs. Sommeren 1919 var hun på amerikareise, og hun sørget selv for å bestille ny vifte fra fabrikken i Philadelphia. I oktober 1919 skriver hun: «Støvsugeren gaar nu bedre, men trækker ikke saa godt som den var ny, selvfølgelig».

Det skulle imidlertid ikke vare. I desember 1921 skriver Elise Fuglesang at hun på nytt har kontaktet elektriker:

«Paa henvendelse til Elektrikerfirmaet Øverby & Larsen om det kan gjøres noget ved Maskinen for at faa den til at virke mere tilfredsstillende, svares at Motoren vistnok bør omvikles - men dette er et temmelig kostbart arbeide for Tiden, saa det faar foreløbig henstaa til rimeligere tider.»

Ikke akkurat god butikk

Året etter skriver hun at hun har konferert med noen av aksjonærene om at de kanskje bør ta kontakt med fabrikken. Det blir ikke noe av. I 1929 skriver Elise at hun har fått en amerikansk venninne som ofte er i Philadelphia til å undersøke på fabrikken om det er noe som kan gjøres. Så skriver hun ikke mer i protokollen før hun refererer til det avsluttende regnskapet som blir lagt fram på den ekstraordinære generalforsamlingen 20. mai 1936. Der blir det bestemt å avvikle selskapet.

Det skyldes ikke bare at støvsugeren i praksis hadde stått ubrukt siden 1920, men også at det i 1930 kom en ny aksjelov. Den krevde at alle selskaper innen fem år fra lovendringen skulle ha en aksjekapital på 3000 kroner. Det fikk damene i Strømsgodset til å kaste kortene.

Regnskapet viser at de ikke hadde tjent mer enn 85 kroner på utleie av støvsugeren. Takket være en del renteinntekter, er det likevel 200 kroner å fordele på aksjonærene i forbindelse med avviklingen.

Ambrosia Winsnes er en av aksjonærene. I et brev til Elise Fuglesang skriver hun at hun ikke lenger har aksjebrevet, og at hun trolig har brent det sammen med andre verdiløse aksjebrev «som det har været overflod av i mange aar nu».

Ambrosia har likevel råd til å holde seg med hushjelp, og det er hun som reiser for å hente de ti kronene og kvitterer på fruens vegne.

Det ble en dyr støvsuger.

REGLER
for
Bortleie af Støvsugermaskine.

1. Støvsugermaskinen bortleies til Elektricitetsværkets Abonnenter inden Strømsgodset for en Afgift af Kr. 2.50 pr. Dag eller Dele af Dag.
2. Støvsugermaskinen udeles i samme Orden som den bestilles, og Bestillingerne indføres i en hertil bestemt Protokol.
3. Leieren sørger selv for Afhentning og Tilbagebringelse af Maskinen.
4. Der hvor Vippemaaler benyttes maa Elektricitetsværket i Tide varsles for at dette kan sætte Vippen ud af Brug. Leieren besørger selv dette.
5. Enhver, der benytter Støvsugeren, maa forpligte sig til strengt at overholde de Regler der er opstillet for Maskinens Brug.
6. Den Skade, der er forvoldt ved Uagtsomhed, har Leieren at erstatte.
7. Den Skade, der forårsages ved Siltage, bærer Aktieselskabet.
8. Leien erlægges kontant, enten ved Afhentningen eller Afleveringen af Maskinen.
9. Er Maskinen bestilt og den ikke blir benyttet, maa Leien alligevel betales — dog kan en anden overtage Maskinen den Dag, forudsat at Formanden varsles herom.

A S Strømsgodsets Støvsugerkompani:
Elise Fuglesang.
Jørand Strand, Elisa Poppe.

Husmødre!
Benyt
Støvsugeren
til Hjælp ved Rengjøringen Absolut den bedste, letteste og grundigste Maade at bli kvit Støv og Smuds i Tæpper, Møbler, Portier og Madrasser Kr. 2.50 pr. Dag.
Telefon 362
eller nedlæg Billet i Apotheke Winsnes's Postkasse.
A S Strømsgodsets Støvsuger Co.

Best Telephone
Diamond Box

CHARLES W. EMERY
SANITARY DUST REMOVING APPARATUS
2036 North Thirteenth Street
Between Street at 1811
PHILADELPHIA
Sept. 15, 1919.

Sold to Mrs. V. E. Winick
435 Elmer Avenue
Clare, Mich.

1 Fan for Sanitary Cleaner

7-50

EW Emery
df

No 51 Strømsgodset den 5/6 1916

Dags Dato

modtaget af *Ku Winsnes*

i leie af Støvsugermaskinen "Monarch"

Kr. 1.50

hvorfor herved kvitteres.

Elise Fuglesang

«Ærru innfløtter du a?»

Det kan knapt finnes mer tolerante folkeslag enn vi nordmenn. Vi rager høyest på skalaen over de som gir mest pr innbygger til den fattige verden og vi tar imot innvandrere i hopetall (mener vi). Vi smiler hyggelig til dem og ønsker dem velkommen til nabolaget.

Tekst: Per Runar Thoresen

Foto: Fra arkivet

En grense er det jo for alt og vi trenger jo nødvendigvis ikke be dem med på hytta, eller kanskje vi allikevel skulle gjøre det. Da unngår vi jo at de rotter seg sammen med våre kjære ungdommelige poder som slett ikke blir med «oldisene» på hytta lenger.

I den ypperste norske klassen over tolerante nordmenn finner du oss innfødte Konnerudbøringer som det heter. Selv er jeg en ordentlig Konnerudbøring med foreldre og besteforeldre, ja til og med oldeforeldre og tipper trygt forankret på stedet godt over 200 år tilbake. Ja mine tre brødre bor selvsagt her og mange av våre barn og barnebarn.

Lokal patriotisme er fantastisk flott og noe jeg «digger» veldig. Av og til må en jo gi avkall på noen skanser her i livet for opprinnelig er jeg egentlig en «Øvre Konnerudbøring». Øvre Konnerud var de som bodde ovenfor Konnerudskolen, (den eneste skolen den gang) men helst ovenfor Skalstadkrysset.

Skjebnen ville det slik at jeg etter noen år i «utlendighet» flyttet til Bekkedalen da jeg kom tilbake til Konnerud. Til å begynne med følte jeg det som ganske pinlig og det gikk lang tid før jeg torde gå turer og møte gamle naboer i mitt barndoms boområde. Jeg hadde på en måte sviktet dem og alt jeg tidligere hadde stått for som en skikkelig øvre Konnerud-patriot. Tiden leger alle sår som kjent og etter fire-fem år var jeg modig nok til å endre patriotkonseptet til å gjelde hele Konnerud. Når jeg av utenforstående

Det som gleder meg mest er at dere i alle sammenhenger ser ut til å være skikkelige Konnerudpatrioter. Det er viktig og ha noe å være glad i og noe å være stolt av.

Kom du med Konnerudbussen for første gang i 1952 var du sikkert «innfløtter». Sjåfør: Ragnar Fåberg- en servicemann av rang.

blir spurt om bosted er jeg nøye på å fortelle at jeg bor på Konnerud. Unntaksvis sier jeg Drammen hvis World CUP-sprinten blir bragt på bane til tross for at det også er en «Konnerud-sak».

Da jeg var ferdig med folkeskolen midt på femtitallet og busset til byen for videre skolegang bodde det rundt 2000 personer her på Konnerud. På bussen kjente du alle og på butikken kjente du alle. Men mye har som kjent skjedd siden den gang og frem til de rundt 10.000 som bor her oppe i dag. Vi innfødte, det er på en måte vi som egentlig eier Konnerud. Vi innfødte viser stor toleranse og tar imot innflyttere i hopetall. Når jeg på en eller annen måte kommer i kontakt med ukjente yngre mennesker (under 20) stiller jeg mitt standardspørsmål:

Du er vel «innfløtter» du?

«Nei da,» er som oftest svaret. «Jeg er født her oppe.»

Da kommer oppfølgingsspørsmålet for ikke helt å havne på defensiven:

«Men foreldrene dine er vel innfløttene?»

«Nei, bare fatter'n - mutter'n er født her.»

Det blir for pinlig å forfølge saken videre. Da må jo noen beste-foreldre også ha lang fartstid på Konnerud.

Jeg er blitt en minoritet

Som tenåring blant de 2000 som bodde her på femtitallet må jeg vel konkludere med at det neppe kan være mange tilbake av oss som «eide» Konnerud. Kanskje er vi 500 stykker? Det skulle bli rundt 5 %. Da er det kanskje på tide å gå litt stillere i dørene.

Vi gamle «eiere» er blitt en minoritet. Vi kan neppe ha styrke nok til å ta et eierskap mot de 95 % som sikkert føler at de eier

Konnerud. Hva skal vi 5 % da gjøre? Hva skal vi bruke tid og krefter på? Nei, la oss gå stille i dørene. For det første ønsker vi dere alle hjertelig velkommen og så takker vi for at vi fortsatt får lov til å bo her. Dere ler kanskje litt av oss, men du verden så hyggelig dere er og hvilken fremgang og utvikling dere har skapt på stedet selv om jeg savner o-postene som lå i Djupdalsskogen og på Skjelsbæk.

Det som gleder meg mest er at dere i alle sammenhenger ser ut til å være skikkelige Konnerudpatrioter. Det er viktig og ha noe å være glad i og noe å være stolt av. En kan være stolt av å bo på Konnerud.

Skulle jeg ha et ønske, måtte det være et større engasjement i Konneruds fortid. Konnerud har gjennom 2-300 år gått gjennom faser fra en bondebygd til gruvesamfunn og videre til rekreasjonssted og nå et bosted med stor allsidighet.

Visste du at Grev Wedel Jarlsberg i sin tid eide hele Konnerud? Visste du at dansk kongen Kong Fredrik den V besøkte Konnerud i 1749? Og at Kong Håkon var på NM i Konnerudkollen i 1926? Ja, Kong Olav og Kong Harald har selvsagt også vært her på besøk.

Vårt lokale historielag, som er et av landets største, har både publikasjoner og bøker som kan fortelle mye om dette.

Som du skjønner, burde jeg være litt på defensiven selv om jeg er innfødt. At jeg i tillegg har flyttet fra en barndom på et småbruk (betydningsfullt på Konnerud i sin tid) via en romslig enebolig til en leilighet i Gåsø Terrace skulle vel kanskje gjøre meg ennå mer defensiv.

Men neida, jeg er på offensiven. Jeg er Konnerud-patriot.

Støtt historielaget – betal i nettbank

Hvis du betaler medlemskontingenten din i historielaget i nettbanken før 20. januar 2016, slik at vi slipper å sende ut bankgiro, kan du bidra til å spare laget for mange penger. Kostnadene ved å sende ut bankgiroer er økende og historielaget ønsker derfor at flest mulig av medlemmene betaler inn kontingenten direkte i nettbanken. For de som er interessert i å bli medlemmer, kan vi minne om at du ved medlemskap får Historielagsnytt gratis i postkassa to ganger i året. Du får også tilgang til det flotte, digitale fotoarkivet vårt.

Betal i nettbank til:

Mottager: Skoger og Konnerud Historielag
Konto: 2310.21.21544

Mitt barndomshjem Rønnehue

Her er første del av Kasper Kaspersens egen beretning om livet på Rønnehue for snart hundre år siden. Det er en fortelling om skolegang, lek og arbeid. Om tungt slit, og om små og store gleder. Det er nedtegnet slik han selv fortalte det, og blir presentert som en serie i flere utgaver av Historielagsnytt.

*Fortalt av Kasper Kaspersen i 1987.
Bearbeidet av Inger Johnsrud*

Jeg har lyst til å fortelle litt om Rønnehue, som ble vårt barndomshjem fra 1923 og opp gjennom årene. Min far og mor flyttet fra Borgehagen, et småbruk tilhørende Vest-Borge. Det måtte jo vært slik den gang at folk ikke hadde noe imot å flytte til en plass langt inne på skauen. Min far var vant med skogsarbeid, og mor kom jo fra Lykkja i Hemsedal, der hun sikkert fikk lære det som siden skulle komme henne og familien til gode på en skogseiendom. For meg er det ikke råd å huske alt som foregikk ved oppbruddet med Borgehagen og flyttingen til Rønnehue. Jeg var eldst, 4 år. Så var det Konrad, 1 ½ år yngre, og Gudrun, tre søsken av oss, som ble født i Borgehagen. Men det måtte jo vært en spesiell ferd opp gjennom skauen, med et par kuer og ei grisepurke. Det hadde bodd flere familier på Rønnehue tidligere. Den siste før vi kom dit var Brede Bergersen, som reiste over til Amerika.

Men årene gikk, og jeg ble såpass gammel at jeg kunne følge med og huske hva som foregikk. Vi barna hadde nok å gjøre. Vi bygde fjøs og hadde kongler som kuer, vi lekte gjemsel, det passet bra da det var nok skog å gjemme seg i, og ellers sloss vi og kranglet som barn flest. Mor hadde nok mye å passe på. Stell av dyr. Vann måtte jo bæres fra brønnen. Når noe skulle kokes eller varmes måtte hun jo fyre i vedovnen. Det forekom oss som hun likte å ha det slik. Hun likte å ha mye å gjøre. Hun kunne ikke ta det med ro, det var stadig hun fant på ting som hun skulle ha gjort. Dessuten var hun veldig dyktig til å greie seg på Rønnehue. Hun satt opp vev og vevde filleryer og stoffer. Videre var rokken hennes kjæreste redskap. Hun karket først ulla til tuller, og så ble den spunnet med øvede fingre. Ellers var strikketøyet alltid med henne.

Så kan vi spørre, hvordan i all verden kunne hun rekke alt sammen! Stelle dyrene, bære vann, hakke hakkels, bære inn ved, stelle huset, og alt som fulgte med det som jeg her har nevnt. Men arbeidsdagene ble jo også lange, mange timer, ikke bare 8, men kanskje bortimot det dobbelte mange ganger. Men mor var fornøyd, og årene gikk.

Så kom dagen da de skulle kjøre meg ned til en onkel og tante som bodde i Svingen. Jeg var da blitt 8 år, og skulle på skolen. Det ble til at jeg skulle vente til jeg hadde fylt 8 på grunn av den lange skoleveien. Første dagen på skolen var fryktelig! Jeg kom i et fremmed miljø. Selv om de var barn, var det ikke råd for meg å feste noe tillit til noen på skolen. Det var jo naturlig også, siden vi kom fra skauen hvor bare vi i søskenflokk

Kasper Kaspersen (1919-2000) vokste opp på Rønnehue dit familien flyttet i 1923. Dette bildet er fra 1983. Foto: Reidar Halden.

hadde holdt til sammen. Men skolegangen måtte jo gå sin gang likevel, og vi ble jo kjente med hverandre vi ungene etter hvert.

Vi hadde en snill lærer, Olaf Haveråen het han, og han hadde et særskilt godt lag med unger. Så hadde vi Åse Nilsen en stund som lærer. Hun var også grei og snill. Så fikk vi en ny lærer, Bjarne Steen fra Godthåb. Det var en enestående snill og forståelsesfull lærer. Han underviste oss på en grei måte, og ellers var han med oss og lekte i frikvarterene, husker jeg. Så fikk vi igjen ny lærer, denne gang frøken Aud Steinseth, nå fru Beheim. Hun skal også ha ros for sin dyktige og enestående måte hun tok oss ungene på. Vi var jo blitt litt eldre vi elevene også nå, så hun hadde en mer krevende måte å undervise på. Men ellers var hun meget snill og grei mot oss alle.

Skolen vår holdt til i en stor stue på Skalstad hos Goe Lunda. Det var en dag på vinteren, husker jeg, det var kommet mye snø om natten. Den rakk opp til kneet, så det var en stri jobb å komme til Skalstad. Jeg var framme kl 12, og hadde da gått fra Rønnehue kl 6, så det ble mange timer å gå. Da jeg kom inn i skolestua, sier fru Beheim at nå skal du, Kasper, spise og hvile deg. Ikke bry deg om oss andre, men bare slapp av. Hun visste sikkert hvor sliten jeg var.

Min bror Konrad hadde også begynt på skolen nå, og det hendte at vi gikk på samme dag. Vi gikk annenhver dag den gangen, husker jeg. Hjemme på Rønnehue hadde det nå kommet flere til i søskenflokk. En bror som het Karl, en som het Harald, og så Ruth. Da vi var ferdig med tredje klasse ble vi flyttet til Flåtå. Der skulle vi gå de siste 4 årene. Som lærer hadde vi Broder Jordbrekk, som absolutt var en helt igjennom dyktig og

snill lærer til å undervise oss. Han gjorde alt for at vi skulle få mest mulig ut av undervisningstimene. Det sies i familien at min søster Ruth var den flinkeste av oss når det gjaldt den lange skoleveien. Hun var visst veldig iherdig, og var aldri borte fra skolen.

Nå var det jo slik den gang at det var mye unger i Andorsrudkroken, så vi hadde stadig noen å være sammen med på skoleveien. Når vi så kom på hjemvei, så var det gjerne slik at når vi kom opp bakken ved Mindalåven og inn i skogen, da syntes vi nesten at vi var hjemme. Det var godt å gå på skogsstien i forhold til landeveien. Det kunne flakse opp en fugl. Var vi heldig, kunne en harepus kanskje også krysse veien vår.

Det var en del stigning før vi kom opp på Furuvoldbrenna. Der var det et lite berg som het Hvilerberget. Der tok vi oss en pust, og gjerne en matbit også. Om en stund tok vi fatt på veien igjen. Etter en tid kom vi til Grisebakken, og så ned til Majordammen og videre fram til Heia. Der bodde Anders Johanson, som hadde tilnavnet Hindenburg. Han var en original. Han likte å slå av en prat med oss, spurte gjerne om vi hadde hørt noe nytt nede i bygda. Han var veldig fornøyd hvis vi hadde noe å fortelle ham. Min bror Konrad sto veldig høyt i kurs for ham. Jeg kom lenger ned på stigen fordi jeg hadde gjort noen fantestreker mot ham. Det var en kar nede på Andorsrud som sa til meg, at hvis jeg kunne kaste en stor stein opp på taket til Burgen om morgenen når vi gikk forbi, så skulle vi få en pipe tobakk og femti øre for det. Dette syntes jeg var god betaling, og lovet å utføre oppdraget.

Ja, dagen kom da vi skulle på skolen igjen. Jeg tar med en passe stor stein fra elva som vi gikk over, og da vi kommer bort til

Det var godt med snø på Rønnehue mange vintre. Her er uthuset vinteren 1951. Foto: Arne Belsaas, Selvik bruk.

hytta, så er det helt stille der. Jeg forstår at Burgen sover. Men det skal ikke bli lenge, tenker jeg. I det samme kaster jeg steinen helt opp på mønet på hytta, og så springer vi av gårde et stykke, for vi er spent på hvordan han tar dette. Og ganske riktig. Ut av hytta kommer Burgen i bare skjorta. Han brøler som en folkevond okse, og roper: "Det er Konrad, den jævla poiken!" På ettermiddagen, da vi kom fra skolen, passet han oss opp ved elva...

Hvordan det gikk med Konrad og Hindenburg, kan du lese i neste avsnitt av fortellingen om livet på Rønnehue som kommer i Historielagsnytt nummer 1, 2016.

Brede Bergersen med familie bodde på Rønnehue før Kasper Kaspersen og familien flyttet dit. Dette bildet er tatt rundt 1920. Foto: Helge Furuvold.

Mine første år på Skoger skole

Nå for tida skal visst alt av besteforeldre være tilstede på den håpefulles første møte med skolebygning og kontaktlærer. I tillegg kommer selvfølgelig foreldre og ste-foreldre, så det blir gjerne en liten menighet av en heilagjeng som flokker seg rundt førsteklasingen denne første skoledagen. Jeg kan ikke huske at noen fulgte meg til mitt første møte med Skoger skole. Jeg kan ikke huske noen ting fra den dagen, faktisk. Sannsynligvis var det en helt vanlig første skoledag etter sommerferien.

Av Inger Johnsrud

Nå var ikke dette min aller første skoledag heller. Jeg hadde allerede gått to år på den dødsdømte Ingvaldsåsen skole, men denne augustdagen i 1962 sto den nybygde barneskolen ved Fagerheim ferdig. Skjønt ferdig var vel en overdrivelse, men det var i alle fall noenlunde klart for de tre yngste klassene til å innta klasserommene sine.

Sparkstøtting var kjekt å bruke på vei til skolen.

Som tente lys i klasserommet på Skoger skole. Pulttrekke langs veggen, fra venstre: Gunnar Johansen, Willy Kortvedt, Jon Thomassen, Thor Øyvind Pedersen. Neste rekke fra v.: Tone Langvasbråten, Anita Jacobsen, Frøydis Svendsen, Tone Iren Bryn Karlsen, Elin Thomassen. 3. rekke: Frank Vidar Gustavsson, Marit Amundsen, Liv Eriksen, Inger Stordalen, Karin Bjerkeli, Sissel Kalmo. 4. rekke: Hanne Unelsrød, Inger Johnsrud, Gunn Haugen, Unni Karlsen. Nærmest: Tove Bjørnerud. Bak: Lærer Kari Gjesmoe. Foto: Reidar Halden.

Og det ble jo et møte med en stor skolebygning i forhold til det vi var vant til, med store, lyse klasserom, en diger gang med knaggerekker høyt oppe langs begge langveggene, og en stor og forblåst skolegård. Men her var eget lærerværelse, og tenk; en egen musikkisal! I den andre fløybygningen skulle det bli en diger gymnastikksal, et naturfagrom med fancy gul tavle, et eget tannlegekontor og en sløyd- og håndarbeidssal! Her holdt imidlertid håndverkere på, så vi måtte passe oss for ikke å trå i malingspann og snuble i gardintrapper.

Tre klasserom

Sånn jeg husker det, så var vi en barnslig og lite bevisst gjeng som tumlet rundt i skolegården, eller hang over skolepulten og pugget byer i Belgia og andre for oss intetsigende steder. Ikke hadde vi greie på skolepolitikk, forestående kommunesammenslåinger eller budsjetter og sånt heller. Likevel hadde vi lært å regne såpass av Birgit Christiansen og Kari Gjesmoe at vi skjønnte at noe ikke stemte når den nybygde, fine skolen bare hadde tre klasserom, og det faktisk var sju klasser som etter jul skulle inn her. Denne første høsten i Skoger skoles historie gikk nemlig 4. og 5. klasse midlertidig på Ingvaldsåsen, og 6. og 7. klasse på Eikhaugen. Noen voksne skjønte det heldigvis også etter hvert. En lettvegg ble derfor satt opp i "musikk salen", slik at denne fungerte som to klasserom. Men fortsatt manglet det egentlig to klasserom, selv om sjuårig barneskole bare skulle være i ett og et halvt år til. Fra høsten 1964 begynte nemlig 7. klasse på ungdomsskole i Drammen.

Hvor et par av klassene flyttet inn vårsemesteret 1963 husker jeg ikke, men min egen klasse på hele 31 elever(!) ble i alle fall sko-

NORSK RIKSRINGKASTING
Arb.g. nr. 03/42802
OSLO

Honoraranvisning 27343 *

Bilag nr. _____

Navn: Inger Johnsrud,
Bopel: Skoger skole,
Drammen.
Skattekommune: _____ Skatternr.: _____

Medvirket i opptak: _____ Date: 20/11-63, etter: _____ Sending: _____ Date: _____

Programpost: Trafikkhjørnet.
Medv.: _____

Honorar for medvirkningen: _____

Med bokstaver: Kronertil 00/100 _____ Kr. 10,-

Anviset: _____ Konto: 4612/ 92.

Skatetrekk til: _____ kommune Kr. _____

Netto utbetalt uten trekk med trekk: _____ Kr. 10,-

Oppgjør mottatt: _____ 19

Underskrift: _____

Gjenpart for medvirkende: _____ Tjener som kvittering for eventuell skatetrekk

Artikkelforfatteren fikk kvittering for utbetalt honorar for deltakelse i Trafikkhjørnet hos NRK.

leåret etter stuert inn på naturfagrommet med den upraktiske gule tavla og tomannsbord uten mulighet for høyderegulering, og slik fungerte skolen i mange tiår etterpå. Rommet med den gule tavla ble vårt klasserom de neste tre årene vi hadde igjen på barneskolen, og tavla fikk skylda for at det etter hvert hang nærsyntbriller på stadig flere av nesene våre. Inklusive min. Og som jeg hatet de brillene! Puberteten begynte å nærme seg.

Tannpine

Noe annet vi «hatet» var den dumme ungarske tannlegen som hadde flyttet inn på tannlegekontoret. Ikke kunne han norsk og ikke var han noe hyggelig. En dust, syntes vi. Likevel gjorde den yppige tannlegeassistenten seg til for han etter alle kunstens regler.

Jeg forsto vel ikke den gang helt ut hva pornoblader kunne inneholde, bondetuppe fra landet som jeg på alle måter var. Men jeg var i alle fall overbevist om at det var nettopp det tannlegen satt og leste i da det ble min tur til å vise fram tann garden. Utenpå bladet hans var det nemlig avbildet en dame som viste fram langt mer enn tennene, for å si det sånn! Meget lettkledd var hun! Jeg flekket tenner.

Den samme tannlegen var så raus med å plombere våre mer eller mindre feilfrie tenner, at ryktet mente han seinere mistet bevilgningen. Den gangen fikk visstnok skoletannlegene provisjon ut fra hvor mye amalgam de stappet i jekslene våre. Men snøballen begynte å rulle da en i klassen vår fikk plombert flere tenner rett etter at hun hadde vært hos privat tannlege.

Andre vi ikke var særlig begeistret for var helsesøstre med BCG sprøyter og tuberkuløse penneskjær. Damer med hvite frakker og digre tannbørster som demonstrerte hvordan vi i fellesskap skulle børste tenner fra rot til topp i illeluktende fluor var heller ikke veldig populære.

Lørdagsskole

Den sure snoa i skolegården om vinteren, og den lange, ofte gjenføyka hjemveien opp Gundesølinna, var frysepinnen Inger ikke glad i. Men var vi heldige fikk vi sitte på med lærer Ertzeid. Han gikk for å være en streng lærer som vi var litt redd, men jammen stappet han ofte den vesle folkevognbobla si propp full med unger, så vi skulle slippe å gå. Og det var virkelig snakk om stapping. Jeg har hørt rykter om rekord på 10 unger på én gang: én foran og fire i baksetet, alle med én på fanget.

Noe jeg ikke kan huske at vi reagerte noe negativt på, var overgangen fra å gå annenhver dag på Ingvaldsåsen, til å måtte gå hver dag på Skoger skole. Lørdag var jo også skoledag helt fram til 1973.

Årene på barneskolen står for meg som veldig fine år. Mye taket være en spesiell lærer, nemlig Kjell Sandberg. I lagerfrakk og med bråstopp var han for meg den kjekkeste helten! "Forelska

«Jeg drømte litt om å besvime i armene hans. For meg var han den beste læreren!»

i lærer'n"... Ja, det var jeg nok. Jeg drømte litt om å besvime i armene hans. For meg var han den beste læreren!

Forts. neste side

For andre var det nok ikke så greit alltid på skolen. Man visste ikke så mye om ordblindhet og tallblindhet den gang. Ikke visste vi hva mobbing var heller.

Han var så morsom, Sandberg, og så hadde han så mange fine huskereglar. Særlig i norsk, der han drillet oss langt ut over pensum i grammatikken. Det var moro nok med én "r" i moro. "M"en i kamerat trengte ingen kamerat. Det var "i"en og "y"en som var ute i byen. Det var regla om sørlandsbyene og alle preposisjonene som fortsatt sitter spikra. Det var gradbøying av adjektiver: Pene Kjell Sandberg (Positiv, Komparativ, Superlativ), og mange flere.

Sandberg var opptatt av skoleveien vår, og å lære oss om trygg trafikk. Gangbrua over gamle E18, eller riksvei 40 som den da het, var ikke kommet ennå, så vi hadde eget skolepoliti til å geleide oss over veien. Heldigvis var det ikke rare trafikken på "Sørlandske" den gang. Men dette lagde Sandberg en sang om: "Vi er fra en skole tett ved Drammen by", sang vi da han tok noen av oss med inn til NRK i Oslo for å være med i programposten "Trafikkhjørnet". Her fikk jeg også lese dikt om ja-refleks og nei-refleks. "Ja-refleks og nei-refleks var meget gode venner. En dag var begge to på vei til en de begge kjenner." Resten av diktet har jeg glemt, men jeg tror jeg med sikkerhet kan slå fast at det gikk skikkelig dårlig for han som ikke ville bruke refleks! Men sangen husker jeg ennå. Vi fikk også treffe "tante Ragnhild" (Knagenhjelmen) fra Barnetimen for de minste. Det var stort! Og etterpå fikk jeg mitt første honorar for opptreden, på kr 10!

Danmarkstur

Som avslutning på barneskolen tok Sandberg hele klassen på 31 elever med seg på tur til Danmark. Eneste voksen foruten han selv var bussjåføren. Ingen lærer hadde vel våget det i dag. Det siste jeg husker fra skoletida på Skoger skole var at jeg gikk av

Sang om Skoger skole

*Tekst fra 1963 av lærer Kjell Sandberg
Mel: Sørensens reinlender*

Vi er fra en skole tett ved Drammen by.
Den er flott og ganske ny.
Skoger heter skolen som vi kommer fra,
og alle vi som går der synes den er bra.
Men den ligger ved et farlig sted.
Riksvei før' går like ved.
Den er kjempelang og veldig bred.
Noen av oss må dessverre krysse den,
til skolen eller når vi skal gå hjem igjen.

Heldigvis har skolen eget politi
som passer på at alle vi
i trygghet og i fred kan over veien gå.
Ja, det er jammen politi som passer på!
Helt fra vi i første klasse gikk
denne lærdom alle fikk:
Du er med og skaper TRYGG TRAFIKK!
At det hjelper kan vel best bevises med,
ennå er det intet uhell funnet sted.

turbussen etter Danmarks-turen og tenkte med skrekk og sorg: Nå skal jeg ALDRI se Sandberg mer! Det gjorde jeg heller ikke. Da vi begynte på Strømsø ungdomsskole etter sommerferien var det en jente i parallellklassen som snakket om en lærer de hadde hatt på Danvik barneskole som var så alle tiders. Den beste læreren. - Jeg bare fnøys i nesa til svar. INGEN var som Sandberg!

«Adelige» portstolper?

Ved innkjørselen til Grinderud gård på Stubberud finner vi disse gedigne portstolpene. Trærne de er laget av antas å være over 250 år gamle.

Tekst og foto: Per Runar Thoresen

I så fall har de engang tilhørt Grev Wedel Jarlsberg som på rundt 1740-tallet eide hele Konnerud. De er sikkert Konnerud's eldste og muligens Norges eldste?

Flott skue

Disse lønnetrærne stod i nærheten av oppkjørselen til Grinderudbakken og fikk sin nye skjebne beseglet for noen få år siden.

Ved selvsyn kan vi konstatere at Erik Grinderud har sansen for bearbeiding av gamle ting og hvilken bedre plass kunne de stå til skue for alle som ferdes i Stubberudveien.

Styvingstrær

Hvordan i all verden kunne de vokse seg slik? Begrepet Styvingstrær har sin opprinnelse fra småbruk på Vestlandet hvor vinterforet til sau og geit ble supplert med grener av løvtre.

Treet ble kuttet ned til lagelig arbeidshøyde, men gjerne så høyt at dyrene ikke nådde de nye skuddene. Avkortning av tykke grener hørte med til styvingen. I stedet for å gro en høy, bred stamme og tykke grener vokste det ut mange smågrener under skåret. Bunnstammen ble da tykkere.

Har du betalt mobilregningen?

Av Per Runar Thoresen

Du trenger ikke følge så godt med i avisen lenger, men sist på 1970- tallet stod denne annonsen i lokalavisen. Da var det best å følge med ellers ble telefonen koblet ut og det ville jo være trist. På 1950-60 tallet var det et privilegium å ha fasttelefon og det var lang ventetid for å få den.

Jeg husker godt den første telefonen vi fikk hjemme i Grubegt. Stor stas, og da var det å ringe til noen vi kjente og be dem ringe tilbake for å nyte den flotte, spennende ringelyden. Etter hvert ble vel ringelyden mer en plage enn en glede.

For de som ikke hadde en nabo med telefon, kunne det bli lang tur til nærmeste telefonboks

God, gammeldags telefon.

Varsel om telefonstenging.

eller til «telegrafene» i Øvre Strandgate hvor en fikk egen boks inne i huset når en skulle ringe rikstelefon.

I gamle dager var det jo noe som het Televerket også eller Den Norske Statstelegraf som det het da det ble opprettet i 1855. I 1995 skiftet Televerket navn til Telenor AS. Nå Telenor ASA. Utviklingen har jo vært enorm og det enkleste du i dag kan gjøre på mobiltelefonen er jo å ringe og da bruker du bare en liten del av mobilens kapasitet.

Enkelte steder i Skoger og Konneruds yttergrenser er det fortsatt mulighet til å gjøre seg utilgjengelig på grunn av dårlig antenne-tilgang. Men nå er det snart slutt fordi det monteres en stor antenne inne på Damåsen.

Da blir vel kanskje hørselvern løsningen, for å slå av mobilen gjør vi vel ikke?

Det er to gedigne portstolper forbipasserende kan beskue ved innkjørselen til Grinderud.

Strålende avslutningetappe

Nå synger sagbladet igjen på Skjeldrumsaga i Skoger, etter tidendes dugnadsprosjekt i Historielaget. Strålende vær, et variert program og godt frammøte gjorde åpningsdagen til en ren sjarmøretappe.

Av Bjarne Dramdal Erichsen

- Jeg har tenkt på dette som en stafett, en litt langvarig stafett, sa leder i Skoger og Konnerud Historielag da Skjeldrumsaga og Det lille skogbruksmuseet ble åpnet søndag 6. september.

- Og om det ikke har vært en stafettpinne som har vært gitt fra mann til mann, så har det kanskje vært en vandrestav.

Hun takket alle gode hjelpere som har vært med på etappene i de tretten årene som er gått siden Linda Skjeldrum tok kontakt og tilbød Historielaget å restaurere en av de siste gårdssagene i distriktet.

Et stort prosjekt er både avhengig av stor intern dugnadsinnsats og gavmilde eksterne sponsorer. Historielaget har nydt godt av

Museet er tatt i bruk

Lars Kihle i Buskerud skogselskap har allerede tatt Det lille skogbruksmuseet i bruk, med besøk av en skoleklasse. Flere skolebesøk følger etter hvert.

Saga er åpnet. Linda Skjeldrum foretok åpningen med sag, som seg hør og bør. Foto: Tom Hayden.

Spisepausene ble holdt hellig av dugnadsgjengen. Her slapper denne gjengen av i maisola i 2012. Fra venstre: Willi Johansen, Hans Myhre, Reidar Halden, Oscar Hauge, Tom Hayden og Thor Jahren. Foto: Arve Hoven.

begge deler, og på åpningsdagen fikk mange en velfortjent takk og en liten påskjønnelse. En spesiell takk gikk til Reidar Halden, Hans Myhre og Tom Hayden som har vært det sentrale trekløvet i dugnadsarbeidet.

- Dette er karer som har vist en utrolig gjennomføringskraft og evne til å stå løpet ut, sa Fretheim. Hun rettet også en spesiell takk til Linda Skjeldrum fordi hun tatt initiativet til prosjektet og bidratt sterkt i arbeidet.

- Nå føler jeg at jeg kan lande, og slappe av litt, sier Reidar Halden som har vært ansvarlig for prosjektet som startet i 2002.

Eva Marie Skjeldrum Toppe og sønnen Lars Olav underholdt med sang og musikk. Foto: Reidar Halden.

Verne-priis for jobben

Buskerud fortidsminneforening har tildelt Skoger og Konnerud historielag "Prisen for godt vern om fortids byggekunst i Buskerud 2015" for restaureringsjobben som er gjort med Skjeldrumsaga.

Over 2500 dugnadstimer er lagt ned av en rekke frivillige i Historielaget.

- Vi har hatt mye moro underveis, og vi holdt strengt på at det skal være spisepause og trivelig samvær med medbrakte kaker fra konene våre også. Ikke bare jobbing, forteller Reidar.

Sagmester Anders Stubberud og bakgutt Morten Solberg kjørte en kyndig demonstrasjon av den restaurerte saga. De rundt 150 interesserte tilskuerne kunne etterpå se den flotte utstillingen av bilder og redskaper i Det lille skogbruksmuseet. Der vises skogsdrift i gammel og ny tid under mottet «Fra frø til plank».

Et teatertablå signert Jan Sundby Egeberg viste glimt fra dagliglivet rundt saga på 30-tallet. Jan spilte selv den ene rollen, og de andre rollene ble spilt av Ingrid Sand Ekeberg, Hanne Skjeldrum Fretheim og Johan Stråle. I tillegg spilte og sang Eva Marie Skjeldrum Toppe sammen med sin sønn Lars Olav, og selvsagt stod Skogersangen på programmet. Kulturinnslagene var av høy klasse og høstet stor applaus hos publikum.

Sagmester Anders Stubberud og bakgutt Morten Solberg demonstrerte saga for publikum. Foto: Reidar Halden.

Teatertablået ga et godt innblikk i Skjeldrumsagas historie. Her er Ingrid Sand Ekeberg (t.v.), Jan Sundby Ekeberg og Hanne Skjeldrum Fretheim i aksjon i en av scenene. Foto: Tom Hayden.

Vaffelsalget gikk strykende. Her er Inger Juel Hoven, Aud Juel og Bjørg Halden klare til å ta imot kundene. Foto: Tom Hayden.

Lars Kihle fra Buskerud skogselskap hadde med en ekstra sjekk til Det lille skogbruksmuseet og Skjeldrumsaga. Her sammen med leder i Historielaget, Hanne Skjeldrum Fretheim. Foto: Reidar Halden.

Publikum fikk se seg om i Det lille skogbruksmuseet som blant annet skal brukes av skoleklasser i regi av Buskerud skogselskap. Foto: Tom Hayden.

Den flerkulturelle brobyggeren

**En hel generasjon barn og unge som er op-
pvokst på Konnerud og i Skoger husker og
minnes Deo Kiligitto med glede. Han påvir-
ket utvilsomt unge sinn til å videreføre gode
holdninger inn i sine voksenliv. I denne ar-
tikkelen gis det et kort resymé av hans liv og
levnet i tiden vi var så heldige å ha han midt
iblant oss.**

Av Reidar Chr. Hyldeboft

Hva er historie? Jo, egentlig det som skjedde i går. Deogratius Juma Kiligitto gikk bort så alt for tidlig. Men i år er det faktisk 15 år siden han ble begravet ved Konnerud Gamle kirke. Først i et-tert tid er en kanskje blitt klar over hva han sto for så vel lokalt på Konnerud som i landet for øvrig. Verdenssamfunnet er i endring. Inngrodd fremmedfrykt kommer til overflaten igjen i forbindelse med den pågående folkevandringen i middelhavsområdet til Europa.

Deo framsto gjennom sitt verdigrunnlag og sine holdninger som en som rev murer og bygde broer mellom folk, raser og nasjoner. Deos «våpen» var genuin kulturformidling gjennom afrikanske trommer, musikk og dans.

På Konnerud og Vestbygda i Skoger, ja i hele Drammen, har det vokst opp mange som minnes Deo med entusiasme og glede. Vi snakker om personer som i dag har forlatt tenårene og gått inn i voksenlivet, og der bidrar med å skape rette holdninger til det fremmede og ukjente. Helt i Deos ånd!

Allsidig bakgrunn

Etter hvert hele Konneruds Deo ble født i Tabora i Tanzania 5. februar 1955. Moren var katolikk og faren muslim. Allerede der lærte Deo raushet og toleranse. Før utferdstrangen meldte seg, hadde han skaffet seg handelsutdannelse og tjenestegjort i hæren. Gjennom jobben med økonomi i «Tourism and natural Resources» i Dar-es-Salaam vokste utferdstrangen. Han kom først til Spania, deretter Hellas og Portugal, før han endte opp i Sverige.

En sammensveiset konnerudfamilie; f.v Martin, Deo, Thomas, Marit og Bendik. Foto N.T.B. A. Norseth.

Deos visjon for Matendo kultursenter

«ET SENTER FOR FELLESKAP OG FORSTÅELSE. BYGGE BROER OG FREMME RESPEKT OG FORSTÅELSE MELLOM KULTURER. MOTVIRKE RASISME OG FREMMEDFIENDLIGHET. BIDRA TIL UTVIKLING AV DET LOKALE KULTURLIV.»

«Vi ropte Afrika i bilen hele veien hjem!»

Tone Haflan

Gjennom en god venn ble han fristet med Norge. Deo beskrev selv sitt første møte med Norge slik:

- Jeg hadde 1000 dollar og skulle være turist en uke. Politimannen i passkontrollen var skeptisk, men sa: «Ok, da!» Dette ville aldri gått i dag.

Akkurat det, skulle det vise seg at Deo hadde helt rett i - aktualisert så det holder gjennom blant annet innvanderstrømmen fra Syria i år. Vennen anbefalte ham å søke plass som utvekslingsstudent ved en folkehøyskole. Dette anså han som en fin mulighet til å lære norsk gjennom daglig kommunikasjon med medelever og lærere. Slik gikk det til at han ble tatt opp som student på sosiallinjen på Danvik Folkehøyskole i 1983. I godt voksen alder med sine 28 år, og brede internasjonale erfaring med kulturer og mennesker.

Forelska i lærer'n

«Askepotthistorien» om kjærligheten og inngått ekteskap med lærer Marit Anmarkrud i august 1984, fikk bred oppmerksom-

het både i den kulørte ukepresse og som TV-innslag. Så vel billedbladet NÅ som Programbaldet lagde reportasjer. Ekteparet fremsto som et strålende eksempel på at det fint går an å blande kulturer. Aldersforskjellen på åtte år la ingen demper på forholdet. De som fikk høre om romansen var veldig positive. «Spennende og utradisjonelt», var omkvedet. Og ingen steder møtte paret fordommer. Familien trengte litt tid på å venne seg til tanken, forteller Marit.

- Men i ettertid er jeg nesten litt forundret over hvor åpne og rause de tross alt var.

Og tre kjekke gutter Martin, Thomas og Bendik fikk vokse opp i et trygt og harmonisk hjem. Først i leiligheten ved Danvik Folkehøyskole, og senere i Sølvreven på Konnerud.

Landskjente Matendo kultursenter

Matendo betyr å være kreativ på Deos morsmål swahili. Og det var nettopp det han var. Han maktet å kombinere sin norske BI-

Deo Juma Kiligittos velstelte grav ved Konnerud gamle kirke. Foto: Privat.

utdannelse i økonomi med kreativ musikalitet og kremmerånd til et levebrød. Merkevaren ble Matendo Kultursenter, som til tross for en katastrofal brann, ble gjenoppbygget til en landsdekkende merkevare.

I forbindelse med Jazzfestivalen på Kongsberg i juni 1993 kom CD-en «Kaufufuka» med musikk laget rundt temaet oppstandelsen. Historielagsnyttss utsendte har hatt anledning til å gjennomgå utklippsmappene fra dagspressen om Deos aktiviteter på 1990-tallet. Superlativene om rytmer, dans, glede, afrikansk fyrverkeri hagler fra mørketidsfestivalen i Kirkenes, Vigra på Sunnmøre, Bø i Telemark, Tønsberg, Hurum, samt reportasjer med Deo og glade barn i sentrum fra skoler i vårt distrikt i DT og Fremtiden.

Kulturelle innslag sammen med vår lokale poet Kjell Erik Vindtorn ble gjennomført både på Åspaviljongen og på Fossnes i Stokke. CD-en «Shinengera» - livslust og glede - kom i 1999, hvor Vindtorn bidrar med poesi. Jonas Fjeld var også en kjær musikalsk samarbeidspartner.

Lokalt på Konnerud huskes «Afrikansk Festforestilling» i Konnerud Kirke høsten 1997. «Slipp gleden løs» ble et varig minne sammen med barn fra Hallermoen barnehage og Sissel Ryen fra «Sesam Stasjon». Deo frydet seg når han fikk barn og unge med

Forts. neste side

Deo i sitt ess med smittende musikkglede til barn og voksne: F.v. Tomas Bøhm, Herman Solli, Anne Nyhus, Eirik Bertelsen Erdal, Tor Bøhn og Anders Bøhn. Foto: Herborg Larsen DT-BB november 1995.

seg i dans og rytmeopplevelser. En skulle tro taket hadde løftet seg da Deo arrangerte festforestilling i Konnerudhallen sammen med banjospilleren Kari Svendsen 19. september samme år. Elever og lærere ved Hallermoen skole var artister.

Leserinnelegg i DT i utdrag og sitat:

«Afrikansk festforestilling i Konnerudhallen, sto det på innbydel-sen. Og det var akkurat det det ble - en festforestilling! I et for-rykende tempo fikk den begavede kunstneren Deo Kiligitto elever og lærere - og rektor med - til å gi en fullsatt Konnerudhall en opplevelse de sent vil glemme. Trommer og dans og dikt og sang bølget over i hverandre i en stor symfoni. Uforglemmelig!» skri-ver Sturla Ravn Statle

«Til barn og voksne ved Hallermoen skole! Takk for en feiende flott forestilling. Så mange barn som aktører i så lang tid. Så iv-rige, glødende og flinke barn. Hils Deo og si takk- for hans glød, innlevelse og humor med «snert» til oss trauste nordboere. Vi fikk veldig lyst til å delta, og var i høyeste grad med på sang og dans. Kristin (5) trodde at «Bele Mama» var om pene mamma- HER-LIG! Håper den fine fellesopplevelsen og de gode følelsene sitter lenge! Vi ropte AFRIKA i bilen hele veien hjem! Hilsen Kristin (5) og Tone Haflan, Skoger skole.»

Tilsvarende forestilling ble gjennomført i Glassverkethallen på FN-dagen 24. oktober med Maj Britt Andersen som medartist, og ved St. Hallvard Skole i Lier. Suksessen bare eskalerte.

Gjenåpningen av Matendo i Tollbugata

Etter brannen i Matendos lokaler på Grønland i 1992 levde Deo og Matendo kulturverksted en nomadetilværelse. Perioden etter brannen skaffet Deo mange bekymringer. Blant annet ble mange av hans verdifulle trommer og andre instrumenter flammenes bytte. Men han hadde tro på sin visjon med Matendo, og ga aldri opp håpet om et nytt senter. Søndag 6. februar 2000 ble Matendo Kultursenter gjenåpnet i Tollbugata 14.

«Varmen fra menneskene og musikken var intens. Barn, unge og eldre brune eller hvite i huden var samlet for å hylle og glede seg sammen med Deo Kiligitto- norskafrikaneren som er kjent for sin sang, sin tromming og sitt smittende humør», skrev lokalpressen. Det var kø langt ut i bakgården, og sangerinnen Anne Lise Berntsen sto for åpningen. Og det rullet videre med «kulturlunsj» torsdagen etter. Her var alle verdensdeler representert. Solide konnerudartister som Veslemøy Solberg og Sven Ohrvik fikk raskt opp den musikalske stemningen. Og Jonas Fjeld var hjertelig til stede og koste seg i Deos selskap. Gjester fra Oslo var mildt sagt misunnelige over at det ikke fantes noe tilsvarende i hovedstaden den gang.

Epilog

Deo Juma Kiligitto døde uventet 6. august 2000. Han hadde fått medisiner mot malaria fordi han skulle besøke familien i Tanzania i nær fremtid. Medisineringen førte til alvorlige bivirkninger blant annet med svimmelhet og illebefinnende. Under en spaser-tur i Gurvika ved Nevlunghavn søndag morgen falt han i ulendt terreng, skadet seg og falt i sjøen hvor han senere ble funnet om-kommet. En fargerik personlighet med stor påvirkningskraft for-lot oss så altfor tidlig i en alder av 45 år.

Deo og ungdommene i farta. Her tok det «full fyr» både på parkscenen og blant publikum. Foto: Sven-Erik Røed DT-BB.

Deo ble begravet fra Konnerud kirke 17. august 2000 med stor deltagelse fra fjern og nær. Hans velstelte grav har fått en fin plass ved Gamle Konnerud kirke. Besøk den gjerne for refleksjon og ettertanke.

Historien om Marit Anmarkrud Kiligitto og Deo Juma Kiligitto slutter heldigvis ikke med Deos bortgang. Paret har sammen tre kjekke sønner Martin (30), Thomas (29) og Bendik (25). En er eiendomsmegler, en statsautorisert revisor og en er snart ferdig utdannet lege. Godt å vite at guttene har fått med seg positive farsopplevelser og Deos grunnleggende holdninger på veien inn i voksen- og yrkeslivet.

Marit Anmarkrud Kiligitto bor fortsatt i hjemmet hun og Deo skapte for guttene i Sølvreven på Konnerud. En svært aktiv pensjonist, som innimellom all trim, friluftsliv og kulturelle aktivite-ter, kan glede seg over samvær med familie og flotte barnebarn.

PS! I artikkelen om «Gatenavn til glede eller besvær» i nr. 1/2015 ble Deo omtalt som en kjent person i Konnerudsamfunnet fra vår egen samtid. Det vil være naturlig å dedikere et veinavn på Konnerud til han, spør du meg!

Kilder: Klipparkiv dagspressen og samtaler med Marit Anmarkrud Kiligitto. Reportasjer billedbladet NÅ og PROGRAMBLA-DET.

Øvre Hogstet eller «Hogstevollen»

Denne plassen har ligget idyllisk til når det var åpne jorder rundt bygningene som sto her. Stedet ble tilplantet av gran en gang på midten av 40 – tallet. Området her inne ble kalt for Hogstevollen. Men hvor ligger dette stedet geografisk?

Tekst og foto: Erik Grinderud

Går man skiløypa forbi Steglevann på Stubberud og videre forbi Nikkerudgruvene og tar runden rundt Sagdammen vil man passere dette stedet, ikke langt fra gruvene.

I dag er jo plassen tilplantet og stor gran-skog har tatt over det som var beite og slåttemark. Vi finner igjen grunnmuren med ildsted og potetkjeller, en solid mur var det her.

Hvor mange dyr som kunne få sitt daglige for her inne er vanskelig å beskrive i dag. Går man her og vandrer kan man se gamle steinrøyser og steingjerder etter ryddingen den gang.

Vannolla som forsvant

Etter skogsturer inne på Vestskogen og på vei hjem passerte vi som regel Hogstevollen. Her lå det et oppkomme med vann vi aldri gikk forbi. Den olla hadde det herligste vann du kunne tenke deg. Her ble det drukket til vi var vel forsynte, og glassene vi brukte dogget på grunn av det kalde rene vannet fra olla.

Denne olla / brønnen kan man trygt si var vannet til husene som lå her på Hogstevollen, det var ingen dypvannsboring den gang, her måtte man finne sikkert vann selv.

I dag er denne olla forsvunnet, gjenfylt av en fremadstormende gravemaskin som kun har hatt skiløypa i sine tanker. Veldig synd at slikt skjer med et gammelt godt og sikkert vannhull.

Det er viktig å ta vare på slike opplevelser for tørste turgåere, et punkt vi gikk og gledet oss til på varme sommerdager og som jeg, og flere med meg, aldri vil glemme.

To familier

Stedet Hogstevollen har bestått av to hus,

Petter Bråthen ved grunnmuren til Øvre Hogstet der hans oldefar bodde.

med to familier. De hadde samme navn, det ene paret var gift, det andre ikke.

Det ene paret fikk ei datter og en sønn her inne. De fikk navnene Petronella og Hagbart. Hun skrev navnet sitt slik: Petronella Larsdatter Hogstet – Aaserud leie. Petronella var født i 1854 og døde i 1940, giftet seg med en svenske som het Johannes Ericson, født 1837 og død 1927. Han var

skomaker av yrke og fikk navnet Hogstekomakeren.

Paret kjøpte senere Bråthan ved Ormetjern og flyttet dit.

Begge ligger begravet på Konnerud kirkegård. Det siste huset på Hogstevollen ble flyttet til Lesperud i Grubegata som tilbygg.

Marta Engeland's første møte med Skoger

Prestefrue mot menighetsrådets vilje

Dette er fortellingen om Marta Engeland's møte med Skoger i 1955, som ny prestefrue sammen med sin mann den nytilsatte sognepresten Ingemann Engeland. Han var ikke innstilt til jobben av menighetsrådet og den første tiden var tøff for dem begge.

Fra arkivet, bearbeidet av Inger Johnsrud.

Marta Jakobine Vogt ble født 5. mars 1906 i Drammen, der hennes foreldre bodde i Bergstien. Faren var fullmektig hos borgermester Rynning. Moren het Wenche Elisabeth, men ble hele sitt liv kaldt Elise. Hun var datter av res.kap Søren Gottfried Bøckman i Bragernes, og hans kone Marta, født Grøner.

Vogt slo seg ned som sakfører i Nedre Storgate, men han ville gjerne bli embedsmann, og i 1918 ble han utnevnt til sorenskriver i Malangen. Marta var 12 år da hun flyttet fra Drammen til Tromsø for å fortsette sin skolegang etter å ha gått 5 år på Wulfsbergs skole i Nedre Storgate, og ett år på middelskole i Drammen.

Etter 5 år i Tromsø søkte hennes far seg sydover igjen og ble sorenskriver i Sør-Gudbrandsdal, med bosted på Lillehammer, der Marta og hennes søster Dorothea fullførte gymnaset i Den Høiere Skole. I 1926 begynte hun videreutdannelsen med studier i Oslo, der hun gjennom den kristelige studentbevegelsen ble kjent med Ingemann Engeland, som ved siden av studiene var vaktmester og husinspektør ved et par av studentersamfunnets eiendommer. Etter å ha studert realfag ble han cand. mag., men gikk så over til å studere teologi ved Universitetet i Oslo, og ble

Ordfører i Skoger Finn Grønland i sammen med prestefrue Marta Engeland.

cand. teol. i 1933. Samme år ble han ansatt i prestestillingen på Opstad tvangsarbeidsleir på Jæren, med ordinasjonsgudstjenesten i Stavanger domkirke 21. januar 1934. Marta og Ingemann giftet seg 26. juni samme år, med bryllupsfeiring i hjemlige omgivelser i sorenskrivergården på Lillehammer.

Prestetjenesten på Opstad varte i 21 år, til 1955, da Engeland ble utnevnt til sokneprest i Skoger prestegjeld.

Marta Engeland fortalte om sitt første møte med Skoger, etter først å ha vært inntatt i Skoger Sparebank, der de hadde overført pengene sine: "Den første vi traff i banken var Odd Steen, men vi visste ikke den gang hvor meget vi skulle få med ham å gjøre. I prestegården i Skoger ble vi møtt av vikarprest Strande, som disponerte kun ett rom, i tillegg til kontoret. Stuen var støvete og med masse edderkopper. Ingemann var lykkelig over å ha kommet i normalt prestearbeid, men jeg var ikke glad. Jeg savnet vennene på Opstad, og var i det hele trett og sliten og hadde lett for å gråte, så jeg var så visst ingen støtte for Ingemann på det nye stedet. Vi hadde et svært arbeid med å få prestegården i skikkelig stand.

Vi følte at vi ikke var noe videre velkomne. Ingemann var ikke innstilt av menighetsrådet, så han ble liksom påtvunget menigheten. Ingen ønsket oss velkommen, og formann i menighetsrådet, lærer Andreas Ertzeid, var bortreist. Men Ingemann sa, meget fornuftig, at det var lurt å begynne på bunnen. Da kunne det bare gå oppover, og ingen hadde noen forventninger til ham. Og slik gikk det. Ingemann fant liksom tonen nokså fort, og han ble godt likt, og likte seg godt. Han var jo ekte, humoristisk og tolerant." Ja, Marta og Ingemann Engeland ble begge raskt både populære og høyt respekterte i prestegjeldet med sin lune og omgjengelige fremtreden. Marta var Skogers "prestefrue" fram til 1969.

Her blir Aud Beheim, Johs Hagen og Marta Engeland fraktet i traktorskuffen, for anledningen innredet med «sofa», opp Pensjoniststien på Kirkeåsen fram til «Markusplassen», for å delta i Pensjonistforeningens treff der i 1984. Traktorfører er John Wold Johnsrud.

Stabburet

Av Goro Halden

Der nord i grenda kan du stabbur finne.
Det talte til meg med mange minner.
Det er så gammelt, det er så grått.
Hvem vet hvor lenge det slik har stått.

På stabburstrappa ligger det store stener.
Der kan du sitte med gode venner
På stabburet var det stor trafikk.
Her mange kom, og mange gikk.

Her hang det spekemat i lange rekker,
og mel og gryn i kar og sekker.
Her sto tønner av saltet kjøtt,
og her sto flatbrødstabelen fint og støtt.

På loftet sto det en utstyrsliste.
Hvor har den blitt av ?
Ja , den som visste –
Og her lå brurstas og broderi
rent som et klenodie fra gammel tid.

Kjærlighetsbrev fra friartida
var godt innelåst på den høyre sida
I midten sto erindringskrinet
med ringer, nåler og perler fine.

Her oppe lå det et større lager
med klær og sko fra gamle dager.
Blant håndsydde klær minnes jeg et korsett
nei maken hadde jeg aldri sett.

Her var også klær av det fine slaget
som kunne brukes på kalde dager
Her hang sauskinnspluser og finnesko,
og pledd og fotposser som var varm og god.

Julepynt kunne en også finne.
Den lå i pappesker langt der inne.
Her fantes julebukkutstyret fra i fjor.
Da ble det jubel og glede stor.

Stabburet står der så rank i blåst og kulde,
I alle år har det gjort nytte til fulle.
Et solid byggverk så støtt det står
med gode minner fra barneår.

Det våker over veien og den gamle grind
og over alt som ferdes- som går ut og inn.
Det står der og tier,-
men jeg synes jeg hører en stemme sier
«Bevare meg vel i kommende tider.»

Einar Mortensens skip

I omtalen i Historielagsnytt 1/2015 om skipet, står det at det i slutten av 1940-årene ble restaurert av en annen sjømann fra Tangen. Opplysningen om dette er nok hentet fra Wikipedia og er feil. Som guttunge husker jeg at jeg var hjemme hos Einar Mortensen. Da holdt han på med dette skipet. Jeg har fått bekreftet av hans datter, Inger Haffner, at han restaurerte dette skipet da hun var 9 år dvs i 1949. Jeg var så imponert over at en mann med så tykke fingre kunne lage så små ting som f. eks taljer i tre. Einar Mortensen lagde selv flere seilskuter.

Litt om Einar Mortensen: Han var født i 1885 og bodde på Holmen i Drammen inntil han dro til sjøs 15 år gammel. Han var maskinist og gikk iland i 1939. Han hadde i 1933 kjøpt Gundesø Nedre og drev blant annet stort med høner. Gården ligger tett inntil Gamle Sørlandske rett nord for der tidligere Sagatun kafe ligger. Han var gift med Olga Braadalen, og de fikk barna Morten (1934-2003) og Inger f. 1940. Einar Mortensen døde i 1973.

Hans Haveraaen

Annevannshøgda – Drammens høyeste punkt

Det høyeste punkt du kan komme til i Drammen Kommune i dag er ikke Tverken, som mange tror, men Annevannshøgda inne på Vestskogen.

Av Erik Grinderud

Selve punktet er ikke lett å finne, det ligger så avsides at det bokstavelig talt er hvitt også i virkeligheten.

Punktet markeres av en bolt i grunnfjellet. Tidligere stod det et trigpunkt her som har råtnet og falt ned.

Tre meter

Annevannshøgda med sine 557 mho er ikke noen Galdhøpiggen akkurat, men vi slår nå Skimten på Bragernessiden med tre meter og det er viktigere. For kort tid siden markerte man på Konnerud med brask og bram midtpunktet i Drammen kommune.

Man kan spørre seg om ikke byens høyeste punkt burde få en tydeligere status her inne på Vestskogen. Stedet og punktet bør også komme frem på vinterstid, og det vil tilsvare en søyle på minst to meter, for her inne er det rike snøvintre.

Åsen ligger mot syd helt inntil grensen mot Sande kommune. Det finnes ingen helt tydelig sti hit opp og en må derfor bane seg vei selv.

Hans Myhre i positur fra sydsiden av Annevann.

Furugadde ved Høgmyrene. Geir Kihle og Jacob Kollerud strekker armene rundt i 1960 da.

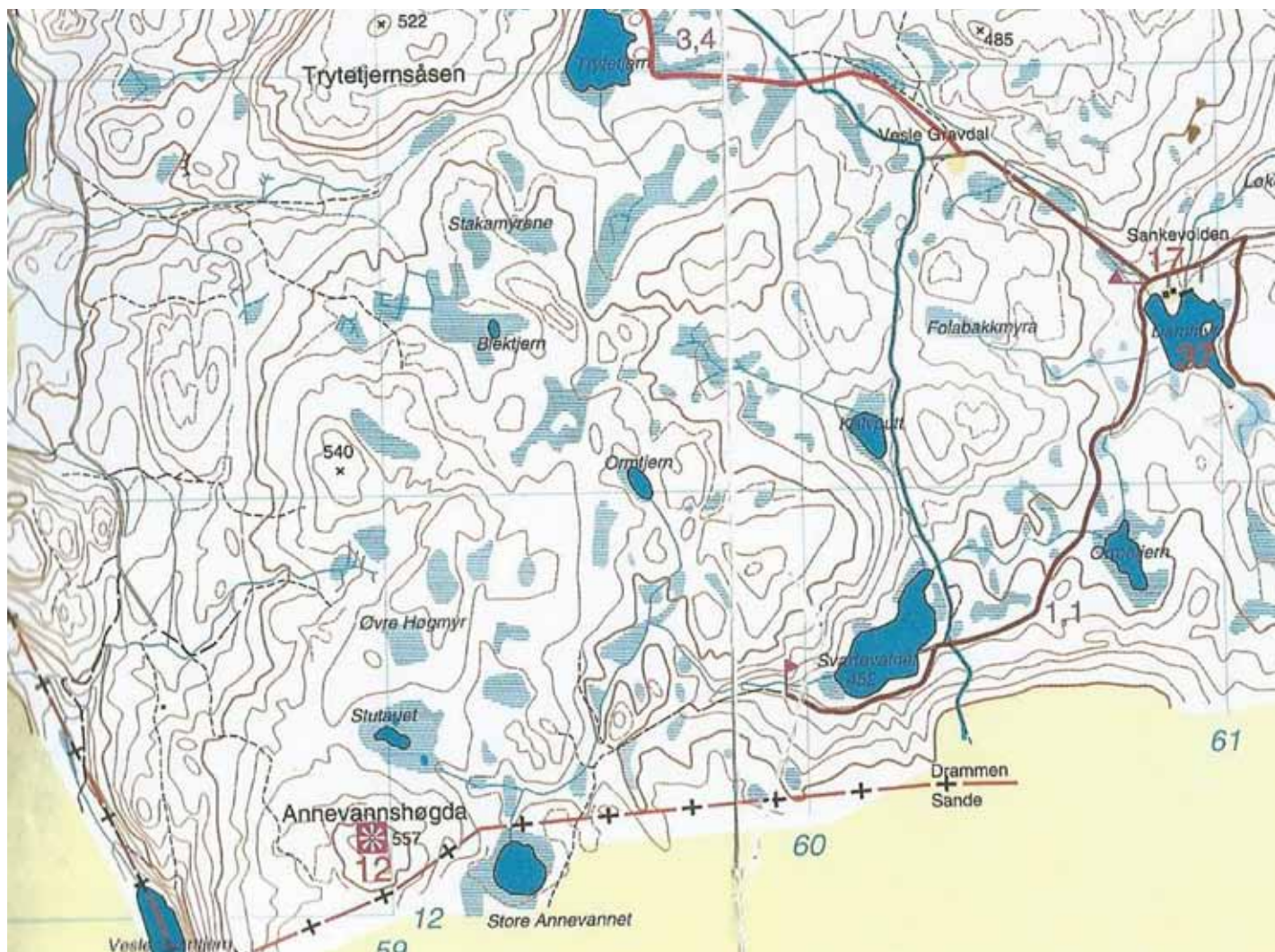
Gammelskog

Veien mot Drammens tak går via Andorsrud – Saggravdal - Dammyr – Svartvannet og frem til Annevann, et lite idyllisk skogstjern ved foten av åsen. Herfra kan man gå rett mot toppen. Det har vært hugget her tidligere, slik at ny skog er på vei opp.

Åsen deles tydelig ved at noe av gamleskogen står igjen over toppen av høyden. Denne skogen er i dag innenfor et verneområde opprettet i 2005. Mot vest faller det bratt ned mot Svartetjern og Gravdalsstjerna.

Furugadder

Turen kan være en opplevelsesrik skogstur en sommerdag / vinterdag, med tanker også om dem som levde sitt liv her inne, for sitt daglige brød.

Kart Annevannshøgda 557 m.o.h. (Nær Sande og Vestfold)

Her inne kan vi passere gamle furugadder, et kunstverk i seg selv. Furugaddene er viktige både for naturopplevelse og for livet i skogene våre.

For all del, ikke hogg de ned, de har stått her i flere generasjoner, bruk heller tørr grankvist til kaffeblået.

Minnesmerke på Høgmyrene

På en av høgmyrene er det satt opp et minnesmerke, skiltet av historielaget.

Stedet viser flere konteinere fra krigens dager, som er minner fra flyslipp som ble foretatt her inne og plukket opp av «Vestskogjegerne».

Turen hit inn er lang og slitsom for de fleste, så her bør man ha brukt apostlenes hester en stund før man legger ut på denne lange rundten.

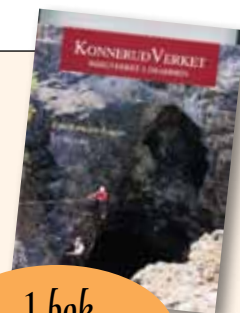
Knalltilbud! - Bøker med innhold

Unikt innblikk i Konneruds 2-300 år gamle historie fra Gruvedriften da det jobbet 3-400 personer på Konnerud.

En bok til kr 150,- eller 2 bøker til kr 200,- (du velger bok)

Bestilling:

e-post: post@skhist.no

1 bok
kr 150,-

Begge bøkene
kr 200,-

Historisk vandring langs elva

– Verkenselva har betydd mye for befolkningen på Konnerud, like mye som Drammenselva har betydd for Drammen, fortalte Per Runar Thoresen til de rundt 500 frammøte. Han var guide på vandringen og utkledd i Gjensidiges vekterkostyme.

Tekst og foto: Tone Sverreson Ørmen

Den nye turstien viser den omfattende industrien som var langs Verkenselva på Konnerud.

Vandringen startet ved Hammerdammen, forbi Granstad langs fossen deretter opp til Stordammen. Underveis var det stopp ved informasjonsskiltene, hvor deltakerne fikk enda mer påfyll fra Thoresen.

Ikke mange visste at Iffertsdam var en dam som fikk navn etter

Verkenselva

Christen Hichmann kjøpte i 1777 Verkenselva med vannfall, dammer og eiendommer.

Han bygde industrianlegg langs elva, gryn- og korn- mølle, siktemølle, maseovn, spikerfabrikk, tegleverk, sag og tjærebrenneri.

Hichman var en av landets største industrigründere, han satset på ny teknologi og flere egne oppfinnelser.

I 1801 solgte han verket til Peder von Cappelen.

Det var stort fremmøte og guiding av Per Runar Thoresen, for anledningen utkledd som vekter, langs turstien ved Verkenselva.

verkets direktør Otto Iffert. På 1900-tallet ble denne dammen kalt Vesledammen. Neste stopp var Damstigerens mølle. På 1770-tallet lå det 12 møllebruk langs Verkenselva.

Stien ender på demningen ved Stordammen. Der fikk alle enda mer informasjon og flere historier. En liten scene var satt opp og en liten gruppe skuespillere fra Det Dramatiske selskap fremførte et stykke. Kong Fredrik den femte ble gestaltet av Kai-Roger Olsen.

– Vi hadde ikke trodd det skulle komme så mange, sa Dagfinn Hodt, president i Konnerud Rotary.

– Dette er nesten som 17.mai på Konnerud før. Vi skulle fått tilbakeløp 17. mai toget, det hadde vært veldig bra, la Hodt til.

– Gjensidigestiftelsen har gitt en halv million til turstiprosjektet. Historiske skilt er noe vi synes er veldig bra, sa Chris Bjelke, som er områdeleder i Gjensidigestiftelsen.

Det var bidraget fra Gjensidigestiftelsen som har gjort dette arbeidet mulig langs Verkenselva.

Spennende kulturdag på Røysjø

Søndag 20. september hadde Nesbygda, Sande, Tangen og Åskollen, samt Skoger og Konnerud Historielag et felles kulturarangement på Røysjø. Nærmere 200 fremmøtte kunne glede seg over fint vær på turen innover mot de vannrike traktene.

Tekst: Inger Johnsrud

Foto: Ingar Steen

Vi som kom på parkeringsplassen fra Skoger-sida ble ønsket velkommen av Vigdis og Jørgen Skaug, som representerte Skoger/Konnerud historielag i arrangementskomitéen. Første stopp var på Furuholm, den gamle plassen ved Langevann hvor skytterkongen Karl Hagen i begynnelsen av 1900-tallet bygde opp og drev sitt eget bevertnings- og overnattingssted. Bare murene står igjen, men her hadde det vært hvite duker og fine servietter, et sted med stil, ble vi fortalt. Det var Torleif Frydenberg fra Sande Historielag som fortalte om sine opplevelser på Furuholm i barne- og ungdomsårene.

Sprengte tankanlegg

Furuholm var også sentral i Milorgs aktiviteter på Østskauen under krigen, og Arve Gleisner Gustavsen fortalte om aktivitetene både der og i nærområdene under 2. verdenskrig. Hans far var områdesjef i Milorg på Østskauen, og vi fikk bl.a. høre om hvordan gutta fra Østskauen sprengte tankanlegget på Solumstrand. Etter at medbrakt nistepakke var spist, ble vi ledet videre over til Røysjøplassen ved demningen mellom Røysjøvannet og Langevann. Her fortalte Vidar Olsen fra Nesbygda Historielag om Hanna Røysjø og livet på denne vesle plassen, hvor det også etter hvert ble serverings- og overnattingssted, det eldste av de to.

Drikkevann

Alt startet med sagbruksvirksomhet og en liten boplass, som etter hvert utviklet seg til to serveringssteder og mange hytter rundt

Flere hundre fremmøtte fikk høre Vidar Olsen fortelle om livet på Røysjøplassen.

både Langevann og Røysjø. Alle bygninger måtte imidlertid rives da Røysjø ble bestemt til drikkevann på midten av -50-tallet. Bare rester av murer vitner om livet her inne for ikke så altfor lenge siden.

Til avslutning takket vår egen formann, Hanne Skjeldrum Fretheim, arrangementskomitéen ved Vidar Olsen for et fint initiativ og en flott og lærerik dag.

Det er utarbeidet et historiehefte som ble solgt på arrangementet, og som også kan fås kjøpt ved å henvende seg til Historielaget.

Det er laget et flott hefte om Østskauen som kan kjøpes.

Åse (90) hedret for krigsinnsatsen

Det finnes metervis med bøker om menns innsats i motstandsarbeidet under andre verdenskrig. Mange kvinner var også med i det illegale arbeidet på forskjellig vis, men få har kommet frem i lyset. Noen var politisk interessert, men de fleste ble med helt tilfeldig.

Av Tone Sverrson Ørmen

Åse Harris Nilsen (90), som nå er bosatt i Sande, ble med fordi hun hadde lyst til å hjelpe til med å få fred i landet. Kurervirksomhet, som Åse drev mye med, var noe av det aller farligste en kunne gjøre. Hun levde i stadig frykt for å bli kontrollert av tyskerne.

Vi var ikke trygge, vi så oss ofte om, forteller hun.

Åse forklarer at de fikk hemmelige, illegale aviser, og beskjed om hvor de skulle levere dem.

-Vi hadde en stubbe som inneholdt viktige blader. Og så hadde vi et hemmelig hjemmested inne på Tverken, sier hun.

- Vi lå i skjulte hytter inne på skauen, og drev med omfattende hemmelig virksomhet, sier Åse Harris Nilsen.

- Noe ble kastet på vindusruten, så var det et nikk og farvel. Det var nok til å samle vår tropp når vi skulle utføre våre oppgaver, forteller hun.

Flyslipp

- En dag fikk vi beskjed om at det kom et fly med slipp på Glitre klokken ett om natten. Det var spenning. Det var en fallskjerm som var stor, så stor, og vi fikk mye mat. Vi var to jenter, og vi tenkte begge to at alt det stoffet i fallskjermen kunne brukes til en kjole. For vi gikk med bukser etter våre fedre. Men nikkelsen etter far var god å ha, for den kunne skjule mye, sier hun.

- Jeg hentet ting nede i byen som jeg hadde med meg opp på skauen til gutta som lå der. En gang merket jeg at tyskerne fulgte med meg. Da begynte jeg å lauve. Jeg plukket bjørkekviser til dyrefor som jeg samlet sammen, for å avlede tyskerne. Da gikk de videre, forteller Åse.

Om hun hadde blitt tatt, så er det uvisst hvordan det hadde gått.

Romslig nikkers

- Nikkelsen til far var romslig, så jeg hadde mat med meg. Vi kokte suppe på det minste man kunne tenke seg, forteller hun.

Åse Harris Nilsen, født Wad, var bare tenåring da Norge ble okkupert 9. april 1940.

Åse Harris Nilsen ved kjøkkenbordet hjemme i Sande. For over 70 år siden var hun en av mange kvinner som bidro i motstandsarbeidet under andre verdenskrig. Foto: Tone Sverrson Ørmen.

- Det aller verste var hvis tyskerne brukte hunder for å spore oss, sier hun.
- Men oppfinnsomheten var stor, vi reddet oss mange ganger med avledningsmanøvre.

Åse var vant til å ta i et tak fra barndommen. Hun vokste opp på en gård på Fiskum i Øvre Eiker, og pikenavnet hennes var Wad.

Faren hennes jobbet på Kongsberg, og Åse og de tre søsknene hennes måtte hjelpe moren i det daglige arbeidet på gården.

Ingen tøffing

- Jeg var ikke spesielt tøff, men jeg hadde lyst å hjelpe til for å få fred. De var derfor ble jeg med på illegal virksomhet, sier hun.
- Når jeg tenker på det nå, skjønner jeg ikke at jeg turte.

Det å få oppleve slipp fra et fly, er et av minnene hun tenker på som veldig stort.

Medaljene ble delt ut ved bautaen ved Lauvkolljernet. Her er Åse Harris Nilsen sammen med Gunnar Båsen (t.v.) og Karl Olsen.

Etter krigen har Åse opplevd mye. Hun gleder seg over det meste, og har et hjerte fylt av omsorg og omtanke. Hun giftet seg med Nils Harris Nilsen, og paret fikk tre barn. Dessverre døde den ene av hennes to sønner uventet.

Men hun synes selv hun er heldig, som fortsatt har en sønn og datter, og er glad for at de bor i Sande. Hun har fått fem fine barnebarn og åtte oldebarn.

Minnemedalje

- Det å være oldemor er en stor opplevelse som jeg setter uendelig pris på, sier hun og smiler fornøyd.

- Ja, jeg er heldig som har familien like i nærheten, sier hun fornøyd ved kjøkkenbordet sitt.

Fredag 8. mai 2015 var det 70 år siden Norge ble et fritt land, og Åse Harris Nilsen var en av de mange som fikk minnemedalje for sin innsats under krigen.

Hedret Vestskogjegerene

– Utrolig hyggelig at så mange møtte opp på bekransning i regi av Heimevernet, sa kaptein Andreas Devlin til de rundt 200 fremmøtte ved Lauvkolltjernet søndag 31. mai.

Bautaen kom på plass i 1965 for å markere Vestskogjegernes innsats under krigen. Gunnar Båsen fra Sande og Karl Olsen fra Drammen var på seremonien. De var også to av gutta på Vestskogen under krigen.

– Det er hyggelig for oss å fortsatt få være med på denne seremonien, sier Gunnar Båsen (90).

Arrangementet er til minne om de norske motstandsfolkene som dro til skogs og levde i skjul for tyske okkuperanter.

– Jeg var spent, hadde ikke vært med på denne seremonien før, sier troppssjef Rikard Berg (32) etter minnetalen. Han er troppssjef for området Drammen, og den yngste som har holdt tale ved bautaen på Vestskogdagen.

et ble delt ut minnemedaljer ved bautaen. Her er Heimevernets folk sammen med to av Vestskogjegerne. Fra venstre: Rikard Berg, Karl Olsen (93), Andreas Devlin, Gunnar Båsen (90), Daniel Brynhildvold og Amund Lundquist.

Foto: Tone Sverreson Ørmen.

Berg var imponert over Vestskogjegernes innsats under krigen.

I år hadde også Åse Harris Nilsen (90) tatt turen inn til bautaen. Hun lå på skauen under krigen. Hun var ikke inne på Vestskogen, men i Bragernesåsen. Hun satte likevel stor pris på å være med på denne markeringen, og å snakke med Båsen og Olsen, som hadde sitt tilholdssted på Vestskogen.

Flott maivær bidro til å gjøre dagen til en suksess på Rønnehue. Foto: Arve Hoven.

Minnemedalje for innsats under andre verdenskrig

- Minnemedaljen kan tildeles norske og utenlandske militære og sivile som anerkjennelse for innsats under andre verdenskrig.
 - Norske og utenlandske militære, samt handelsflåten.
 - Sivile; Personer som gjorde en innsats i motstandsbevegelsen, holdningskampen eller under farefullt/belastende redningsarbeid ifm. ulykker/ødeleggelser som følge av krigshandlinger.
- Det kreves at vedkommende bidro i kampen mot aksemaktene eller til støtte for sivilsamfunnet. Redningsarbeid som omfattet fiendens styrker eller norske medløpere kan også regnes med dersom rent humanitære hensyn tilsier det og man selv ikke har deltatt på fiendens side.
- Innsatsen må bekreftes ved dokumentasjon, tidsvitner eller lokalkunnskap.

Har funnet ukjent hulvei fra Konnerud

Det er funnet spor av en gammel hulvei fra Konnerud, som ikke tidligere er registrert. Det kunne arkeolog Inger Karlberg fra Buskerud fylkeskommune fortelle på høstmøtet i Historielaget.

Av Bjarne Dramdal Erichsen

Karlberg hold et svært interessant foredrag om hvordan Konnerud og Drammensområdet har utviklet seg fra istiden og fram til i dag. Hun tok forsamlingen lett gjennom mange tusen års historie med tekst og bilder av fredede funn, og toppet det hele med en liten nyhet til slutt.

- Jeg kan fortelle at vi har funnet en ny hulvei som går nedover mot byen.

De gamle hulveiene fikk sin U-form etter lang tids ferdsel av både hester og folk, og massene i bunnen av veien er sterkt komprimert. Hvor gammel veien er, vet man foreløpig ikke, men enkelte hulveier stammer fra jernalderen.

Det er også fra jernalderen det er gjort mange funn i Skoger og Konnerud. Det er ganske naturlig, siden det kunne utvinnes jernmalm fra myrene i området.

- Jern var en stor handelsvare fordi det var så viktig både til fangstredskaper og til våpen, sa Karlberg.

På høstmøtet ble det også vist film fra åpningen av Skjeldrumsa- ga, og leder Hanne Skjeldrum Fretheim takket alle medlemmene for stor innsats med de mange arrangementene som er gjennomført i jubileumsåret.

Arkeolog Inger Karlberg forteller en interessert forsamling om helleristningene i Skogerveien under høstmøtet på Sørvangen. Foto: Bjarne Dramdal Erichsen.

Bilder vi trenger hjelp til

Skoger og Konnerud Historielag har en stor og innholdsrik bildedatabase der medlemmene har tilgang. Blant bildene er det noen der vi ikke vet hverken hvem som er avbildet, hvor og når bildet er tatt eller hvem som har tatt det. Vet du noe om disse to bildene, så send mail med noen stikkord til foto@skhist.no, eller ring telefon 90035531 eller 97079633.

Fin vårtur til Prøysenmuseet

Historielagets vårtur gikk med buss til til Prøysenmuseet. I tillegg besøkte de Søsterkirkene på Gran på vei til museet, og på hjemveien ble det tid til en stopp på Mjøssamlingene. De 24 turdeltagerne ble underholdt med quiz på bussen og fikk servert kaffe. På Prøysenmuseet ble det også servert mat. Allsang og mye moro preget truen for øvrig. Våren 2016 går turen til Borrehaugene. Det kan du lese mer om på sistesiden i denne utgaven av Historielagsnytt.

En fornøyd gjeng fra Historielaget foran Prøysenstua. Foto Jan Sundby Ekeberg.

Hanne Skjeldrum Fretheim og Reidar Halden ved Søsterkirkene på Gran. Foto Jan Sundby Ekeberg.

Julebutikk på Skalstad

Skalstad gamle landhandel har julebutikk i uke 47-48-49-50 på lørdager og søndager fra kl.11-16, og på onsdager i uke 48 – 49 – 50 fra kl.16-19.

Velkommen til en hyggelig julehandel, og med kaffe og vafler tilsalgs i gamlestua!
Hilsen fra Skalstad-damene.

Tegning: Oscar Hauge

Returadresse:

Skoger og Konnerud Historielag
Postboks 9112, 3006 Drammen

Bli med Historielaget på tur til Borrehaugene

Søndag 24. april 2016

Velkommen til Midgardsenteret, vikingenes verden. Vi besøker Gildehallen, blir servert vikingemat og får omvisning i Borreparken.

Vårens tur går med buss til Midgardsenteret. Der er det vikingutstilling som er det første vi møter på vår historiske vandring tilbake til vikingetiden. Hvordan var det å leve for 1000 år siden? Hvordan påvirker vår eldre historie det nåværende norske samfunnet? Hvor mye har mennesket og samfunnet egentlig forandret seg gjennom århundrene?

Gildehallen, som ligger like nord for Midgard, er den flotteste vikingfestsalen i landet og ble åpnet i 2013. Husfrua i hallen tar oss imot og gir en introduksjon til vikingtidens Borre og gravhaugene, og en omvisning i Gildehallen. Kokka står klar med historisk formiddagsmat basert på vikingtidens kokekunst, og forteller om den tidens råvarer og matlaging.

Den nærliggende Borreparken har Nord-Europas største samling av monumentale gravhauger fra viking- og merovingertiden. Borreparken ligger vakkert til mellom Borre gamle kirke og Oslofjorden og besøket vårt avsluttes her.

Så har vi en hyggelig bussreise tilbake til hjemlige trakter. Vi får tid til å både å prate og synge litt før vi er fremme. Sett av dagen vi kommer tilbake til påmeldingsfrister og detaljer for øvrig.

